

บทคัดย่อ

ชื่องานวิจัย การศึกษาผลการจัดกิจกรรมในวิชาหลักการทางศิลปะที่มีต่อการรับรู้เชิงสุนทรีย์
ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มทร.พระนคร
คณะผู้วิจัย อาจารย์สุชีรา ผ่องใส, อาจารย์ปิยะธิดา สีหะวัฒน์กุล, อาจารย์สุกัญญา จันทกุล
และอาจารย์รุ่งฤทัย รำพึงจิต คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปิงปองประมาณ 2554

โครงการวิจัย การศึกษาผลการจัดกิจกรรมในวิชาหลักการทางศิลปะที่มีต่อการรับรู้เชิง
สุนทรีย์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มทร.พระนคร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการ
รับรู้เชิงสุนทรีย์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มทร.พระนคร จากการจัดกิจกรรมในวิชา
หลักการทางศิลปะ 2) เพื่อพัฒนาพฤติกรรมด้านการรับรู้เชิงสุนทรีย์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยี-
คหกรรมศาสตร์ มทร.พระนคร กลุ่มประชากรคือ นักศึกษาในคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มทร.
พระนครที่กำลังศึกษาวิชาหลักการทางศิลปะ จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ
แผนการสอนกิจกรรมศิลปะ จำนวน 10 แผน แบบทดสอบการรับรู้เชิงสุนทรีย์ 10 เรื่อง และแบบสังเกต
พฤติกรรมการรับรู้ทางศิลปะ คณะผู้วิจัยได้ทำการทดสอบผู้เรียนก่อนการเรียนด้วยการใช้แบบทดสอบ
การรับรู้เชิงสุนทรีย์ จากนั้นคณะผู้วิจัยได้สอนผู้เรียนด้วยแผนการสอนกิจกรรมศิลปะ จำนวน 10 แผน
ได้แก่ แผนการสอนเรื่อง 1.จุดและเส้น 2.รูปร่าง-รูปทรง, ขนาด-สัดส่วน และที่ว่าง 3.พื้นผิว 4.แสงและ
เงา 5.สีวรรณะร้อน ,สีวรรณะเย็นและสีกลมกลืน 6.ค่าของสี 7.ความสมดุล 8.จังหวะ 9.การตัดกัน และ
จุดเด่น 10.ความกลมกลืน และเอกภาพ หลังจากเรียนตามแผนการสอนและทำกิจกรรมศิลปะทั้ง 10
เรื่องแล้ว คณะผู้วิจัยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับก่อนเรียน นำ
ข้อมูลที่ได้ จากการทดสอบก่อนและหลังเรียนไปวิเคราะห์ โดยการทดสอบค่าที (T-test)

ผลการวิจัย พบว่า ภายหลังจากการเรียนด้วยแผนการสอนและกิจกรรมศิลปะผู้เรียนมี
คะแนนจากแบบทดสอบหลังเรียนการรับรู้เชิงสุนทรีย์ สูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .001

นอกจากนั้น ผลการวิจัยจากแบบสังเกตพฤติกรรมการรับรู้ พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถ
แสดงออกทางการรับรู้ศิลปะในด้านส่วนประกอบทางประสาทสัมผัสเรื่อง เส้น,สีและน้ำหนัก, รูปร่าง
และรูปทรง, พื้นผิว, แสงเงา มากที่สุด รองลงมาคือ การรับรู้ด้านหลักการทางศิลปะเรื่อง เอกภาพ และ
ด้านโครงสร้างในงานศิลปะเรื่อง ความสมดุล, จังหวะและความเคลื่อนไหว และจุดเด่นจุดสนใจ
ตามลำดับ

Abstract

Research Title: The Study of Activities in Principles of Arts on Aesthetic Perception of Faculty of Home Economics Technology Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

**Research Team: Sucheera Phongsai Piyathida SihaWattakul Sukunya chunthkul
Rungrethi Rumphungjit
Faculty of Home Economics Technology
Rajamangala University of Technology Phra Nakhon
(Fiscal Year 2011)**

The purposes of this research were to study of art activities on aesthetic perception of student in Home Economics Technology of Technology Phra Nakhon . The subject consisted of student in Home Economics Technology 70 persons. The instrument of this study consisted of 10 art activities plans, 10 tests of aesthetic perception and aesthetic perception behavior noticeable form

The author has tested pre-program by tests of aesthetic perception, after that, the researcher taught by art activities program of 10 plans, following that: perception program on line ,color and value, , shape and form, texture, shade, unity, balance, rhythm and movement, dominance. Post-program on those programs and art activities of 10 subjects, the researcher inform learners to make a test after-program has finished. Between the pretest and the posttest were exactly same, taken them to analyze by T-Test.

The research results found that post-program by program and arts activities, the learners have higher score from post-program test of aesthetic perception than pre-program as statistical significantly on .001 levels.

In addition, the research results from perception behavior noticeable form was found that learners have capacity on art perception on line ,color and value,shape and form, texture, shade as the most nervous composition, the secondary was unity, balance, rhythm and movement, dominance ,respectively .

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ สำเร็จได้เพราะได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ทั้งนี้คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ที่ได้ให้การสนับสนุน รวมทั้งให้ความอนุเคราะห์ในการใช้สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงบุคลากรและคณะวิทยากรผู้เชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี ความรู้ เทคนิคและวิธีการขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร คณาจารย์ และนักศึกษา ของเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตลอดจนการทดสอบให้สำเร็จไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการทุกประการ

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ฌ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
วิธีดำเนินงานตามโครงการ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
คำสำคัญ	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
เอกสารเกี่ยวกับสุนทรียศาสตร์	5
เอกสารเกี่ยวกับรับรู้เชิงสุนทรียะและการรับรู้สุนทรียภาพในงานทัศนศิลป์	10
องค์ประกอบพื้นฐานในการรับรู้ทางทัศนศิลป์	22
ทฤษฎีเบื้องต้นทางศิลปะ	42
เอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะ	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
ประชากรเป้าหมายและพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
วิธีดำเนินการวิจัย	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	57

สารบัญ(ต่อ)

เรื่อง	หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	58
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบทดสอบการรับรู้เชิงสุนทรีย์	59
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คะแนนเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรับรู้รายคาบ	62
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	78
สรุปผลการวิจัย	81
อภิปรายผลการวิจัย	83
ข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก	91
รายชื่อนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มทร.พระนคร	
แผนการสอนกิจกรรมศิลปะ	

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพทุ่งบัวตอง จ.แม่ฮ่องสอน	7
ภาพที่ 2 ภาพฝูงกาเหนือท้องทุ่งข้าวสาลี ค.ศ.1890 ของ วินเซนต์ แวน โก๊ะห์	8
ภาพที่ 3 การรับรู้ทางศิลปะ 1	15
ภาพที่ 4 การรับรู้ทางศิลปะ 2	15
ภาพที่ 5 การรับรู้ทางศิลปะ 3	15
ภาพที่ 6 การรับรู้ทางศิลปะ 4	16
ภาพที่ 7 การรับรู้ทางศิลปะ 5	16
ภาพที่ 8 การรับรู้ทางศิลปะ 6	16
ภาพที่ 9 การรับรู้ทางศิลปะ 7	17
ภาพที่ 10 การรับรู้ทางศิลปะ 8	17
ภาพที่ 11 การรับรู้ทางศิลปะ 9	18
ภาพที่ 12 การรับรู้ทางศิลปะ 10	18
ภาพที่ 13 การรับรู้ทางศิลปะ 11	19
ภาพที่ 14 การรับรู้ทางศิลปะ 12	19
ภาพที่ 15 ภาพจุดหลายจุดมาเรียงต่อกันเป็นกลุ่มจะเกิดการลวงตา	28
ภาพที่ 16 ภาพจุดหลายจุดมาเรียงต่อกันเป็นกลุ่มจะเกิดการลวงตา	28
ภาพที่ 17 ภาพจุดหลายจุดมาเรียงต่อกันเป็นกลุ่มจะเกิดการลวงตา	28
ภาพที่ 18 ภาพลักษณะของจุดที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ	29
ภาพที่ 19 ภาพตัวอย่างการใช้จุดในการออกแบบ	29
ภาพที่ 20 ภาพตัวอย่างเส้น	30
ภาพที่ 21 ภาพตัวอย่างเส้น	31
ภาพที่ 22 ภาพตัวอย่างเส้น	31
ภาพที่ 23 ภาพตัวอย่างเส้น	32
ภาพที่ 24 ภาพตัวอย่างเส้น	32
ภาพที่ 25 ภาพเส้นที่เกิดจากขอบ	33
ภาพที่ 26 ภาพรูปร่างของพานที่มนุษย์สร้างขึ้น	34
ภาพที่ 27 ภาพรูปทรงจากสิ่งมีชีวิต	35

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 28 ภาพรูปทรงเรขาคณิต	35
ภาพที่ 29 ภาพรูปทรงอิสระ	36
ภาพที่ 30 ผลงานของผู้เรียนตามแผนการสอนที่ 1	64
ภาพที่ 31 ผลงานของผู้เรียนตามแผนการสอนที่ 2	66
ภาพที่ 32 ผลงานของผู้เรียนตามแผนการสอนที่ 3	67
ภาพที่ 33 ผลงานของผู้เรียนตามแผนการสอนที่ 4	68
ภาพที่ 34 ผลงานของผู้เรียนตามแผนการสอนที่ 5	70
ภาพที่ 35 ผลงานของผู้เรียนตามแผนการสอนที่ 6	72
ภาพที่ 36 ผลงานของผู้เรียนตามแผนการสอนที่ 7	73
ภาพที่ 37 ผลงานของผู้เรียนตามแผนการสอนที่ 8	74
ภาพที่ 38 ผลงานของผู้เรียนตามแผนการสอนที่ 9	76
ภาพที่ 39 ผลงานของผู้เรียนตามแผนการสอนที่ 10	77

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
ตาราง 1	วัน และเวลาในการทดลอง	57
ตาราง 2	ผลการวิเคราะห์ค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	59
ตาราง 3	เปรียบเทียบผลการรับรู้เชิงสุนทรีย์ก่อนการเรียนและหลังการเรียน	60
ตาราง 4	ผลข้อมูลแสดงคะแนน เรื่อง จุด และเส้น	63
ตาราง 5	ผลข้อมูลแสดงคะแนน เรื่อง รูปร่าง-รูปทรง, ขนาด-สัดส่วน และที่ว่าง	65
ตาราง 6	ผลข้อมูลแสดงคะแนน เรื่อง พื้นผิว	67
ตาราง 7	ผลข้อมูลแสดงคะแนน เรื่อง แสงและเงา	68
ตาราง 8	ผลข้อมูลแสดงคะแนน เรื่อง สีวรรณะร้อน สีวรรณะเย็น และสีกลมกลืน	69
ตาราง 9	ผลข้อมูลแสดงคะแนน เรื่อง ค่าของสี	71
ตาราง 10	ผลข้อมูลแสดงคะแนน เรื่อง ความสมดุล	73
ตาราง 11	ผลข้อมูลแสดงคะแนน เรื่อง จังหวะ	74
ตาราง 12	ผลข้อมูลแสดงคะแนน เรื่อง การตัดกัน และจุดเด่น	75
ตาราง 13	ผลข้อมูลแสดงคะแนน เรื่อง ความกลมกลืน และเอกภาพ	76

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
แผนภูมิที่ 1 การแบ่งสาขาและประเภทศิลปะ	24
แผนภูมิที่ 2 การแบ่งประเภทของเส้น	30